

RAADSVOORSTEL

zaaknummer: 1299200
afdelingsnaam: Leefomgeving, team Beheer en Onderhoud
steller: Albert Boel
telefoonnummer: 06 3871 2492

onderwerp: Beheerplannen Openbare Ruimte

Voorstel

De volgende beheerplannen openbare ruimte 2024-2027 vast te stellen en de benodigde middelen bij de Voorjaarsnota 2023 beschikbaar te stellen:

1. Wegen (verhardingen; asfalt, klinkers)
2. Groen (bomen, plantsoen, gras, reiniging- & servicetaken)
3. Civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, (keer)muren, beschoeiingen)
4. Spelen (sport- en speeltoestellen, valondergronden)
5. Bebording en bewegwijzering (straatnaamborden, verkeersborden, komborden)
6. Openbare verlichting (lichtmasten, schakelkasten, armaturen en lichtbronnen)

Planning

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	ORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Beheerplann en openbare ruimte	Voor dit onderwerp is op 29 maart 2023 een beeldvormende sessie gehouden	BVS 29 maart 2023	24 mei 2023 Commissie RO en projecten	14 juni 2023 Gemeenteraad

Samenvatting

Voor de verschillende onderdelen van de openbare ruimte zijn de afgelopen periode beheerplannen opgesteld. Dit is gedaan voor de onderdelen Wegen, Civiele Kunstwerken, Groen, Openbare Verlichting, Spelen en Bebording. De beheerplannen geven onderbouwd inzicht in de staat van onze openbare ruimte. Ook maakt het beheerplan inzichtelijk wat er financieel benodigd is voor (achterstallig) onderhoud en vervanging. Belangrijkste conclusie is dat het beheerplan Wegen het grootste financieel effect heeft. Er zijn extra middelen benodigd (exploitatie) voor het inlopen van onderhoudsachterstand en tevens zijn investeringen noodzakelijk om wegen te kunnen vervangen bij vervanging van het riool.

Inleiding

De afgelopen jaren is uitvoering gegeven aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in Hilversum. De wijze waarop dit gebeurde, was in hoge mate gebaseerd op kennis en ervaring van ambtenaren, waarbij de budgetten als taakstellend werden gezien. De reden hiervoor was, dat onvoldoende onderbouwd kon worden waar de gaten vielen. Echter indien budgetten structureel verlaagd worden, neemt de kwaliteit van de openbare ruimte uiteindelijk af. Dit leermoment hebben we uit de beheerplannen terug kunnen lezen.

Uit de kwaliteitsmetingen is nu gebleken dat de openbare ruimte met achterstanden in het onderhoud te maken heeft. Dit is met name op het onderdeel wegen naar voren gekomen, waarover u in de P&C cyclus voor het eerst in 2020 bent geïnformeerd. U heeft ook om een beheerplan wegen gevraagd in Motie M22-100 Begaanbare wegen. Met dit voorstel wordt voldaan aan de wens van de gemeenteraad.

Door beheerplannen op te stellen voor alle onderdelen van de openbare ruimte, ontstaat een integraal en onderbouwd inzicht. Beheerplannen geven meer grip en inzicht op het onderhoud en maken het meer voorspelbaar. Ook stellen beheerplannen ons in staat het onderhoud planmatig uit te voeren. Dat betekent niet per definitie dat alle achterstanden weggewerkt worden.

Beheerplan

Een beheerplan bevat de kernachtige informatie van een beheerdomein. Het beschrijft welk kapitaalgoed het betreft, wat het doel is, wat de omvang is en bijvoorbeeld aan de hand van uitgevoerde inspecties wat de staat is van het kapitaalgoed. Doorgaans is aan de hand van het aanlegjaar te voorspellen wanneer welk type onderhoud gepland staat en wanneer vervanging aan de orde is. Aan de hand van deze gegevens is in combinatie met een gekozen beheerstrategie berekend welke middelen benodigd zijn om het kapitaalgoed de komende jaren te onderhouden.

In de voorjaarsnota verwerken we de financiële gegevens van de beheerplannen voor:

- Wegen (verhardingen; asfalt, klinkers)
- Civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, (keer)muren, beschoeiingen)
- Groen (bomen, plantsoen, gras, reiniging- & servicetaken)
- Spelen (sport- en speeltoestellen, valondergronden)
- Openbare verlichting (lichtmasten, schakelkasten, armaturen en lichtbronnen)
- Bebording en bewegwijzering (straatnaamborden, verkeersborden, komborden)

Met de aanmelding in de voorjaarsnota 2023 worden de beheerplannen verwerkt in de meerjarenbegroting van 2024 tot en met 2027. Conform onze financiële verordening gaan we uit van een looptijd van vier jaar voor een beheerplan. De beheerplannen zijn in eerste aanleg uitgegaan van een looptijd van vijf jaar. In dit voorstel worden alle beheerplannen uniform voor de periode 2024-2027 verwerkt. Tijdens de looptijd monitoren we de kapitaalgoederen en na deze periode worden de beheerplannen herzien. Deze beheerplannen ondersteunen bij het inzichtelijk maken van de opgave waar we voor staan. Ook betreft het een middel om eventuele grote onderhoudspieken af te vlakken over meerdere jaren, waardoor dit begrotingstechnisch tot minder grote fluctuaties leidt. Met de beheerplannen wordt bepaald welke middelen er nodig zijn voor de instandhouding van het kapitaalgoed en worden (indien de gevraagde middelen worden toegekend) de opgelopen achterstanden ingelopen.

Probleemstelling/doel

Met dit voorstel bestendigen we het beheer en onderhoud van de stad voor een periode van vier jaar, inclusief (vervangings)investeringen bij einde levensduur en de aanpak van achterstallig onderhoud.

Argumenten

1.1 De beheerplannen maken het beheer van de openbare ruimte financieel voorspelbaarder

Het college wil de gemeenteraad in de geest van het Besluit Begroting en Verantwoording inzicht geven in het beheer en onderhoud van de stad. De beheerplannen (bijgevoegd bij dit voorstel) maken de benodigde budgetten onderbouwd inzichtelijk.

1.2 De raad heeft gevraagd om beheerplannen

Uit kwaliteitsmetingen bleek dat de openbare ruimte te maken heeft met achterstanden in het onderhoud. In de discussie die daarop volgde is uiteindelijk motie M22-100 "Begaanbare Wegen" aangenomen. Conform de wens van de gemeenteraad komen we dit jaar met de beheerplannen. De

effecten worden verwerkt in de Voorjaarsnota 2024 en later de meerjarenbegroting van 2024 tot en met 2027.

1.3 De beheerplannen openbare ruimte zijn een uitwerking van de ambities van de Gemeente Hilversum

In de beheerplannen is het huidige kwaliteitsniveau met de huidige arealen het uitgangspunt, inclusief vervanging bij einde levensduur.

1.4 De gevraagde middelen zijn noodzakelijk voor planmatig beheer

Deze uitgangspunten zijn financieel vertaald en met de gevraagde middelen kan uitvoering worden gegeven aan het beheer en onderhoud van de stad, inclusief het inlopen van achterstanden.

Kanttelingen

1.1 De beheerplannen gaan uit van een voorspelde, theoretische levenscyclus

In de beheerplannen is gerekend met de bestaande arealen, gebruikelijke onderhoudsmaatregelen en recente markttarieven. Indien ontwikkelingen zich voordoen die niet met beschikbare capaciteit of middelen kunnen worden ondervangen, zullen wij u hierover bijtijds informeren.

1.2 Er loopt een apart bestuurlijk besluitvormingstraject voor de Visie Openbare Ruimte

Beide trajecten (beheerplannen en de Visie Openbare Ruimte) kennen een lange looptijd, waarbij de visie op de openbare ruimte synchroon oploopt met die van de omgevingsvisie. Het is niet de verwachting dat de visie openbare ruimte wijzigingen zal geven voor de beheerplannen. De visie is vooral een update van de bestaande visie, waarin we thema's toevoegen zoals klimaatadaptatie, die destijds nog niet speelden. Wanneer er toch een wezenlijke verandering naar voren komt voor de beheerplannen zullen we de beheerplannen herijken.

1.3 De gevraagde middelen zijn aangemeld bij de Voorjaarsnota en worden bij een integrale afweging al dan niet toegekend

Wanneer niet de gevraagde middelen beschikbaar worden gesteld kan niet alles uitgevoerd worden. Minder exploitatie (onderhoud), leidt tot meer vervanging (investering) en direct tot kapitaalvernietiging, omdat de berekende levensduur niet wordt behaald. Minder vervangingsinvesteringen leiden tot hogere onderhoudslasten. Minder onderhouds- en vervangingsmiddelen hebben vaak ook effect op naastgelegen terreinen. Minder straatvegen heeft bijvoorbeeld effect op riolering. De grootste financiële vraag komt voort uit het beheerplan wegen. Het beschikbaar stellen van minder investeringskrediet heeft tot gevolg dat de vervangingsopgave van riolering niet uitgevoerd kan worden.

Financiën, middelen & capaciteit

Hieronder is het totaaloverzicht opgenomen van de mutatie op de structurele budgetten. Ook zijn incidentele budgetten weergegeven. Deze laatste zijn specifiek voor het inhalen van achterstanden en daarmee tijdelijk van aard. Voor het onderdeel wegen wordt voorgesteld de achterstand in acht jaar weg te werken, waar dat voor de overige achterstanden in vijf jaar gedaan wordt. Dit betreft een keuze en is in het geval van wegen gedaan vanwege het financiële effect. Zie hiervoor ook de bijlage Notitie beheerplannen openbare ruimte, waarin ook is weergegeven wat het financiële effect is van een kortere (vijf) of langere (tien) periode.

	2024	2025	2026	2027
Mutatie structurele budgetten	286.451	286.451	286.451	286.451
Incidentele budgetten (inhaal achterstanden)	802.229	830.229	844.479	863.729

Totaal mutatie budgetten	1.088.680	1.116.680	1.130.930	1.150.180
--------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Toelichting bovenstaande tabel:

In de bovenstaande tabel zijn de mutatie op de lasten voor de komende vier jaar opgenomen, conform de aanmelding in de Voorjaarsnota 2023. De inhaal van de achterstanden vergt echter een periode van vijf of acht jaar. Deze bedragen zullen in de komende voorjaarsnota's worden aangevraagd.

Op het gebied van exploitatie wordt vanaf 2024 jaarlijks ongeveer € 1,1 miljoen aangevraagd. Hiervan betreft € 802.229 een incidentele aanvraag voor de periode van vijf of acht jaar (afhankelijk van het beheerplan) voor het inhalen van achterstanden. Het leeuwendeel hiervan á € 739.112,- betreft achterstand wegen. Wanneer na 8 jaar alle achterstanden zijn weggewerkt, is die post "incidentele budgetten" niet meer benodigd.

Structureel wordt jaarlijks €286.451 aangevraagd. Dit betreft grotendeels aanvragen voor weg- en boombeheer. Bij wegbeheer betreft dit de overheveling van investeringen naar de exploitatie. Bij Boombeheer betreft de mutatie de veroudering van het boombestand wat extra onderhoud vergt, mede vanwege de veiligheid (risico takbreuk, meer snoeiwerkzaamheden en dergelijke).

Met de vraag voor middelen stellen we onze beheerorganisatie in staat door te ontwikkelen en het onderhoud planmatig en financieel voorspelbaar uit te voeren. Ook is een investering in een kapitaalgoed het meest effectief, wanneer deze door goed beheer en onderhoud einde levensduur behaalt.

taak veld	Omschrijving investering	Vastgestelde investeringen				Benodigd vlg beheerplannen			
		2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
	1. Programma Wonen en Leven								
2.1	Vervanging openbare verlichting armaturen	506	506	506	506	506	373	373	373
2.1	Vervanging lichtmasten				191				
2.1	Vervanging afgeschreven wegen	3.476	3.476	3.476	3.476	3.476	5.588	5.588	5.588
2.1	Deklagen geluidsreducerend asfalt				482				
2.1	Deklagen gesloten asfalt	307	307	307	307				
2.1	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen	376	376	376	376	376	376	376	376
2.1	Vervangen bebording						159	159	159
2.1	Vervanging deklaag 2e fietsbrug hilversums kanaal			85					
2.1	Vervangen brugdek 2e kanaalbrug Kortenhoef			362				362	
2.1	Onderhoud bruggen						169	77	
2.1	Onderhoud muren						60		
2.4	Vervanging beschoeiingen	303	303	424	424	303	303	424	424
2.4	Vervangen meerstoelen en remmingpalen schutsluis		202				202		
5.7	Renovatie groenvoorzieningen	230	230	230	230	230	285	310	310
5.7	Instand houden bomenbestand	209	209	209	209	209	275	275	298
5.7	Aanpak kastanjebloedingsziekte	218	218	218	218	218	218	218	218
5.7	Speelvoorziening	351	619	668	564	351	539	550	630
5.7	Vergroenen speelterreinen	200	200	740	200	200	200	740	200
	Totaal investeringen	6.176	6.646	7.601	7.183	5.869	8.747	9.452	8.576

Toelichting bovenstaande tabel:

De beheerplannen geven aan dat het investeringskrediet moet worden opgehoogd. In 2024 is sprake van een toename van ongeveer 2 miljoen. In 2025 is het verschil ongeveer 1,8 miljoen en in 2026 is dat 1,3 miljoen. Verreweg het grootste deel hiervan is verklaarbaar door de noodzaak om wegen integraal te vervangen met de vervanging van het riool.

De oorzaak ligt in het feit dat afgelopen jaren veel rioleringswerkzaamheden zijn uitgevoerd in de vorm van relining. Hierbij hoeft de weg niet opgebroken te worden. De keerzijde is dat de trajecten om het riool te kunnen relinen, schaarser worden.

Bij nieuwe rioolwerkzaamheden is daarom steeds vaker sprake van integrale vervanging inclusief de weg. De combinatie met forse prijsstijgingen in de markt levert dit resultaat.

Uitvoering

Er heeft 29 maart 2023 een beeldvormende sessie plaatsgevonden over de beheerplannen openbare ruimte. Hierbij is uitvoerig stilgestaan bij onze openbare ruimte, opbouw van de beheerplannen en het vervolgproces.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. Notitie beheerplannen openbare ruimte
2. Beheerplan Wegen
3. Beheerplan Groen
4. Beheerplan Civiele Kunstwerken
5. Beheerplan Spelen
6. Beheerplan Bebording
7. Beheerplan Openbare Verlichting